

IN MEMORIAM

ELENA VICICA

Luntrea lui Charon apare intempestiv, își face alegerea și dispăre la orizont pe apa curgătoare a timpului, lăsându-ne mereu păgubiți de oamenii pe care i-am prețuit și iubit. Una din cele mai apropiate plecări a fost a Elenei Vicica, dirijor al corului de copii al Radioteleviziunii, personalitate distinctă, înobilată de aura talentului și a unei munci din plin roditoare. Bagheta ei a bătut timpii unor zeci de ani, dînd expresie glasurilor de argint ale celei mai iubite formații corale din cîte are țara.

Cine n-a ascultat, pătruns de o singulară emoție, acel buchet de glasuri îngerești, intonînd creații ce nu-și puteau împlini desăvîrșirea decît în tiparele vocale ale celei mai fericite vîrste? Erau concertele corului de copii Radio, prețuite în țară și răsplătite cu un alt cor de elogi de către presa din străinătate, atunci cînd ele au trecut granița.

Creații renumite ale genului, gîrate de răsunătoare nume ale compozitorilor clasici și contemporani, la care se adăugau selecții din folclorul românesc și din cel universal, — programele dirijate de Elena Vicica străluceau prin perfectă și înaripata lor execuție. Va-

rietate tematică și de registru, dînd un relief specific și nuanțe proprii fiecărei piese, punîndu-i în lumină conținutul de frumusețe și de adevăr, care este tot un echivalent al frumuseții.

Sub bagheta lui Ion Vanica și a Elenei Vicica, un șir de generații au crescut, și la figurat și la propriu, primind un salvconduit pentru teritoriul celei mai sublimde dintre arte și devenind mesagerii ei.

Am cunoscut-o pe Elena Vicica și am colaborat cu ea atunci cînd muzicile de sub bagheta ei aveau nevoie de cuvînte. Am văzut-o muncind, străduindu-se cu pasiune ca din stăpînirea și modelarea exemplară a tumultului atîtor energii tinerești, să decanteze aurul pur al armoniilor. Faptul artistic, opera de artă! Artistul inspirat, muncitorul neostenit, pedagogul plin de tact și omul de o rară modestie, destins și confratern, cu zîmbetul pe buze totdeauna, făceau din Elena Vicica o personalitate de excepție.

Marele ei talent, bunul ei gust, urechea ei perfectă și timpul, tot timpul unei vieți, au fost puse în străduința acerbă de a sluji un singur altar, care s-a numit arta dirijorală. Familia ei, mereu reînnoită, au fost cele aproape o sută de tinere vîrstare — n-avea alta — care formează Corul de Copii Radio. O familie de suflete, pentru un generos suflet de om!

Vlaicu BĂRNA

VIAȚA MUZICALĂ

OPERA ROMÂNĂ

Debuturi, oaspeți din țară și de peste hotare

După o iarnă riguroasă, ale cărei efecte s-au răsfrint și asupra activității primei noastre scene lirice, în pofida strădaniilor meritorii depuse de către întregul colectiv pentru a se menține la cotele unui autentic profesionalism, am fost — în perioada 30 martie — 31 mai, la care ne referim — martorii unei adevărate primăveri artistice: numeroase debuturi, prezența unor oaspeți remarcabili din țară și din străinătate, o mai bună organizare a spectacolelor, o poftă reintinerită de a cînta, toate acestea fiind răsplătite cu căldură de publicul care în multe seri umplea sala pînă la refuz.

Am preferat pentru acest articol, datorită numărului mare de spectacole urmărite, în locul prezentării lor cronologice, evidențierea aportului cîtorva soliști și dirijori care s-au remarcat în mod deosebit.

Soprana Monica Teodorescu a debutat în cadrul spectacolului cu opereta *Liliacul* de Johann Strauss (31 martie) în rolul Rosalinda, evidențiindu-se prin vocea amplă, bine condusă, seriozitatea profesională cu care abordează fiecare rol, prezența scenică plăcută. Cu deosebită satisfacție am urmărit-o și în seara de 25 aprilie, care i-a prilejuit mult așteptatul debut în rolul titular din *Aida* de Verdi; un debut promițător, într-un rol care va deveni — deîndată ce se va roda — unul de referință pentru tînăra dar foarte dotată interpretă.

În același spectacol cu opera *Aida*, a evoluat baritonul bulgar *Stoian Popov*, un Amonasro impunător,

dotat cu o voce generoasă și penetrantă. Mai puțin convingător l-am găsit însă în rolul Contelui de Luna din spectacolul cu *Trubadurul* (28 aprilie), datorită insuficienței mobilității scenice cît și nesiguranței vocale, sesizabilă uneori în registrul acut.

Spectacolele cu operele *Aida* și *Trubadurul*, la care ne-am referit, l-au avut la pupitru pe dirijorul oaspete Ruslan Raicev, deasemenea din R. P. Bulgaria. I s-ar putea reproșa — ca mai tuturor dirijorilor noștri — sonoritatea orchestrală prea amplă, acoperind vocile în unele momente din *Aida*, precum și cîteva neconcordanțe de tempo între orchestră și soliști în spectacolul cu *Trubadurul*. Dincolo de acestea însă, am admirat personalitatea și siguranța artei sale dirijorale, sensibilitatea muzicală cu care a creat cîteva momente „de atmosferă“.

Spectacolul cu opera *Tannhäuser* de Wagner, din 30 martie, a marcat debutul tenorului Anatol Covali în rolul titular. Solistul a demonstrat că posedă calitățile vocale necesare — strălucire, forță dramatică, rezistență — deasemenea o dicție clară. Interpretarea a fost convingătoare și — mai ales în aria din actul al III-lea — emoționantă. Dacă au existat și momente mai puțin realizate, ele sînt justificabile într-un spectacol de debut cu un rol atît de dificil încît simpla lui parcurgere constituie o performanță.

O bună impresie a lăsat tenorul Anatol Covali și interpretînd rolul titular din *Otello* de Verdi în 18 mai, un adevărat spectacol „de zile mari“ în care a evoluat alături de soprana Sanda Șandru — o *Desdemona* tulburătoare, cu rafinatele vocale de mare efect — și baritonul David Ohanesian — în fine, un adevărat Iago, adică acel personaj complex, alunecos, derutant, de o inteligență și o spontaneitate mafehică extraordinară. A fost o încîntare să-i admirăm glasul sănătos, plin de vigoare, dublat de expresivitatea scenică a unui excelent actor. La pupitru s-a aflat Petre Sbircea, apreciatul dirijor al orchestrei

Filarmonicii din Sibiu care s-a remarcat prin colaborarea optimă cu soliștii, precum și prin evidențierea clară a diferitelor planuri sonore.

Revenim la spectacolul cu opereta *Liliacul* din 31 martie deoarece a cuprins în distribuție, alături de soprana Monica Teodorescu la care ne-am referit, încă două debuturi: basul Ștefan Teodorescu, lăsând o impresie plăcută atât din punct de vedere vocal cât și scenic în rolul Frank și mezzosoprana Mihaela Agachi care a conturat un personaj veridic interpretând rolul în travesti al prințului Orlovski, un tânăr distins, plăcut la înfățișare, cu reminiscențe de teribilism adolescentin și o blazare mai mult alifiată decât reală. Pe lângă acest rol, tinăra și ambițioasă interpretă și-a lărgit repertoriul în perioada la care ne referim și prin debutul cu Olga din *Evgheii Oneghin* de Ceaikovski, debut prilejuit de spectacolul din 5 aprilie. I-am admirat și cu acest prilej căldura, noblețea timbrală a glasului, talentul scenic, calități pe care le-am remarcat deasemenea în rolul titular al operetei *Carmen* de Bizet cu ocazia spectacolului din 16 aprilie. Partener în acest spectacol l-a avut pe tânărul tenor Gabriel Năstase — solist al Teatrului Liric din Craiova; un Don José încă stingaci ca evoluție scenică și frazare muzicală, dar dotat cu o voce strălucitoare, cu acute sigure și penetrante.

Matineul de sâmbătă 6 aprilie cu *Bărbierul din Sevilla* de Rossini a prilejuit debutul basului Teodor Ciurdea în Don Basillo. Încintindu-ne cu frumusețea și generozitatea vocii sale, interpretul a creat totodată prin mijloace scenice un personaj pitoresc și plin de farmec.

Spectacolul cu *Aida* din 9 aprilie s-a bucurat de participarea mezzosopranii bulgare Stefka Mineva, care a lăsat o puternică impresie în rolul Amneris prin amploarea și forța vocii sale. Pentru prima oară în Radames — tenorul Constantin Ene, care și-a îmbogățit astfel repertoriul cu încă un rol de mare dificultate și rezistență vocală.

Tot un spectacol cu *Aida*, cel din seara de 9 mai, s-a constituit într-un adevărat eveniment artistic prin prezența la pupitrul dirijoral a excelentului șef de orchestră Cristian Mandeal.

Spectacolul cu opera *Lucia di Lammermoor* de Donizetti din 11 mai, a prilejuit debutul sopranei Eleonora Enăchescu în rolul titular. Chiar dacă nu se numără printre „marile voci” ale operetei bucureștene, solista a dovedit și cu acest rol că este o adevărată profesionistă, cu o bună tehnică de cânt, inteligență și muzicalitate în conturarea personajelor.

Pe tenorul Ștefăniță Lascu l-am urmărit în această stagiune interpretând roluri de factură lirică (*Alfred* în *Liliacul*, *Casio* în *Otello*, *Almaviva* în *Bărbierul din Sevilla*), roluri foarte adecvate vocii sale, punând-o optim în valoare și evidențindu-i totodată deosebita sensibilitate muzicală. Distribuirea sa în rolul titular al operetei *Faust* de Gounod — cu debut în seara de 28 mai — s-ar putea să se dovedească însă prematură. Deși solistul a creat momente reușite (de exemplu, celebra arie din actul al II-lea) rolul în întregime îl solicită vocal peste posibilitățile actuale, silindu-l să forțeze și deci să-și uzeze glasul. Decît un tenor spînt mediocru nu e oare de preferat un tenor liric foarte bun — și ce nevoie ar avea de el Opera Română bucureșteană!

Seara de 31 mai a prilejuit o reîntîlnire — în rolul Elvira din opera *Ernani* de Verdi — cu impresionanta voce a sopranei ieșene Mioara Cortez David; o bogăție sonoră care satisface din plin pe cel venit la Operă să asculte „glasuri”, mai puțin însă pe cel ce consideră glasul un instrument în slujba muzicii și care așteaptă de la interpret o gamă largă de nuanțe, o frazare muzicală rafinată.

Ligia ARDELEAN

Baletele „Camerata coregrafică” și „Francesca da Rimini”

Țesută din cinci momente („*Francesca de Rimini*” fiind piesă nouă), s-a lansat nu demult și premiera de balet „Camerata coregrafică” (singura anunțată la acea vreme în stagiunea '84—'85), a Operei Române. Lăudabilă ideea intrării unor noi nume pe genericul coregrafiei românești — cum este Doina Andronache; lăudabilă reluarea colaborării cu formația „Camerata coregrafică”, alcătuită din cunoștii instrumentiști ai Operei Române (cornistul Ion Bădănoiu — conducătorul formației, fagotistul Victor Karpatti, oboistul Edy Guți, violoncelistul Emil Săvescu, harpista Simona Corjos etc.) — o formație care de-a lungul celor șase ani de la înființare în țară, în turneele de succes în Finlanda, Grecia și-a dovedit profesionalismul, seriozitatea argumentelor cu care vrea să impună noi formule de concert-spectacol; lăudabilă antrenarea celor mai tinere forțe ale ansamblului coregrafic... Dar, să decupăm momentele: cu câteva coloane (ionice sau „Infinite”), eșarfe, flori, lumini... Hristofenia Cazacu, folosind deci minimum de elemente, a decorat scena după muzică, pentru fiecare dintre cele patru miniaturi coregrafice care au alcătuit prima parte a „spectacolului coupé”, intitulată „Camerata coregrafică”. Pentru că s-a dansat după *Aria* lui Bach, după *Cvartetul în fa major* de Haydn, după *Septetul* de Ravel, iar în final după *Cvintetul* de suflători de Vasile Jianu înălțat de *Metodia* și *Chindia* lui Mircea Chiriac. Am reținut momentul „Ravel” — ca pe o compoziție, o mișcare-idee, depănarea unei scurte povești de dragoste cu balansurile și neliniștile ei conturate fără patetisme, expresiv de Daniela Constantinou, Anne-Marie Vretos, Florin Brîndușă. Aș cita de asemenea montarea cu iz folcloric, cu atmosferă de sărbătoare cimpenească, (soliști Carmen și Gheorghe Angheluș, Ioana Bădănoiu, Mihai Foteșcu), deconectantă, accentuând burlescul, comicul, veselia generală... dar, pentru coregrafa Doina Andronache, autoarea spectacolului, examenul a fost cu „*Francesca da Rimini*”, după celebra Fantezie simfonică a lui Ceaikovski. Pentru că, aici, în acest poem romantic înfiorat de tragica iubire a Francescăi, de dragostea care nici în infernul dantesc nu-și găsește odihnă, (beneficiind tot de scenografia Hristofeniei Cazacu, de astă dată îmbinind inspirat lumini și câteva diapozitive — sumbrul infern, un crîng, un asfintit, din nou infern — subliniind spațiul ireal) — coregrafa a încercat să urmărească acțiunea, să închege un discurs coregrafic, să lumineze caractere, situații... A dorit să sugereze (și voi numi pe cei șase soliști: Cristina Teodorescu, Mihaela Țigănuș, Laurențiu Guinea, Ștefan Bănică, Florin Brîndușă, Nicolae Deneș) — prin fiecare dintre personaje (*Francesca* sau Faolo Malatesta, Dante sau Virgiliu), fantasticul dar și firescul, povestea propriu-zisă dar și simbolul ei.

Așadar, un spectacol coupé, o premieră de balet a Operei Române în coregrafia Doinei Andronache, care se încheie firește cu fantezia simfonică... dar care, odată cu lăsarea cortinei, nu dă spectatorului totuși, (și să nu uităm că există un public de balet!), satisfacția unei premiere în adevăratul sens al cuvîntului; pentru că momentele Bach și Haydn nu spun nimic, nu sînt argumentate nici de perfecțiunea dansului clasic (prea multe decalări, nesincronizări, mișcări „de voie”), nici de idei, să sunem de compoziții, nici de teme pe care puteau fi inventate nenumărate variațiuni, de exemplu pe veșnic tinăra temă a dragostei. Adică, nu se justifică prin nimic: a propune cîțiva pași de dans, rotirea cîtorva perechi de dansatori, stop-cadre, altitudini pe o arie de Bach sau pe un cvartet de Haydn — este prea puțin! Este miza prea mică, pare o rezolvare facilă care să nu creeze probleme iar coregrafia ultimelor decenii este mult prea departe față de acest limbaj școlăresc. Se